

OSNOVNA ŠOLA ANTONA UKMARJA KOPER
SCUOLA ELEMENTARE ANTONI UKMAR CAPODISTRIA
Pot v gaj 2, 6000 KOPER - CAPODISTRIA

PROMETNO VARNOSTNI NAČRT

OSNOVNE ŠOLE ANTONA UKMARJA

KOPER

Koper, november 2015

KAZALO VSEBINE

UVOD	3
1 OTROCI V PROMETU.....	3
1.1 Varnost v prometu	4
1.2 Nekaj nasvetov za varno pot v šolo:	4
1.3 Priporočila za starše	4
1.4 Otroci sopotniki	4
1.5 Otroci s kolesom ter kolesom s pomožnim motorjem	5
2 ŠOLSKI OKOLIŠ	5
3 NAČRT ŠOLSKIH POTI - VARNA POT V ŠOLO.....	6
3.1 Najbolj varne poti in dovoljeni prehodi	7
3.2 Slabše varovana odseka:	9
3.3 Šolsko parkirišče	10
3.4 Ostalo	
4 SKRB ZA PROMETNO VARNOST	11
4.1 Preventivne akcije	11
4.1.1 Prvi šolski teden	11
4.1.2 Rumena rutica	12
4.1.3 Bodi (pre)viden	12
4.1.4 Otrok v avtu	12
4.1.5 Policist Leon svetuje	12
4.1.6 Policist – vodja policijskega okoliša	12
4.1.7 Prometna vzgoja v oddelkih	12
4.1.8 Mednarodni teden mobilnosti.....	12
4.2 Šolski izleti in ekskurzije	13
4.3 Kolesarski izpit	13
5 IZ ZAKONA O VARNOSTI CESTNEGA PROMETA (UR. L. RS, ŠT. 109/2010).....	15

Uvod

Osnovna šola Antona Ukmarja Koper s prometno varnostnim načrtu želi zagotoviti učencem čim večja varnost na prometnih površinah ob prihodu v šolo, odhodu iz šole domov, ob šolskih ekskurzijah in izletih ter drugih dejavnostih šole.

Pri tem so temeljni cilji:

- povečanje varnosti in zaščita najbolj ranljivih skupin udeležencev v cestnem prometu (šolarji, pešci, kolesarji);
- nič mrtvih in hudo telesno poškodovanih otrok na šolskih poteh;
- povečanje učinkovitosti načrtov šolskih poti;
- povečanje izvajanje ukrepov za zagotavljanje varnejših šolskih poti;
- uporabnost načrtov za vse deležnike zagotavljanja prometne varnosti v šolskem okolišu;
- uporabnost načrtov tako za šolo in šolarje, kot tudi za starše in lokalno skupnost;
- varnejša cestna infrastruktura in odprava prometno varnostnih težav na šolskih poteh.

1 OTROCI V PROMETU

Otroci so v prometu udeleženi kot potniki, pešci, kolesarji in končno tudi kot motoristi. Zaradi manj izkušenj in svojih psihofizičnih značilnosti so v prometu še posebej ogroženi. Zato Zakon o varnosti cestnega prometa v poudarja, da morajo biti otroci, kot udeleženci v cestnem prometu deležni posebne pozornosti in pomoči drugih udeležencev.

Potrebno je vedeti, da otroci:

- nimajo tako širokega vidnega polja kot odrasli in zato kasneje zaznajo vozilo, ki prihaja z leve ali desne;
- dobro slišijo, vendar ne vedo natančno, iz katere smeri slišijo vozilo;
- ne znajo presoditi hitrosti vozil in ocenjevati razdalj;
- ne razlikujejo dobro pojmov npr. levo, desno – oboje pogosto zamenjujejo;
- ne zmorejo dolgotrajne koncentracije;
- njihova pozornost se hitro preusmerja na objekte, ki jih pritegnejo in mimogrede jih kaj zmoti;
- ne zmorejo posploševanj in uporabe pravil (npr. kako prečkamo cesto);
- zaradi razvoja mišljenja otroci pogosto mislijo, da jih voznik vidi, če oni sami vidijo avto, ki se približuje, vendar to mnogokrat ni re

1.1 Varnost v prometu

Učenci ki prihajajo v šolo in se vračajo domov, so prometno ogroženi. Šola ima za večjo varnost svojih učencev izdelan prometno varnostni načrt šole, kjer so predlagane in opisane najvarnejša šolske poti. Učence z njimi seznanimo na razrednih urah ter v sklopu dejavnosti, ki jih v ta namen organiziramo.

1.2 Nekaj nasvetov za varno pot v šolo:

- Otroci 1. razreda morajo imeti na poti v šolo in domov spremstvo.
- Cesto se prečka na prehodu za pešce. Vedno se je potrebno ustaviti, pogledati levo – desno in ponovno levo, šele ko je prehod varen, se prečka cesto!
- Preden učenec stopi na cesto, naj vedno preveri, če je res varno, tudi kadar sveti zelena luč!
- Pri slabi vidljivosti in v mraku učenci nosijo kresničko/ odsevnike, prvošolci poleg tega še rumene rutice.
- Pešci hodijo po notranji strani pločnika, če pločnika ni pa ob skrajnem levem robu cestišča. V skupini se hodi en za drugim – v koloni.

1.3 Priporočila za starše

- Otrok naj odide v šolo pravočasno. Hodi naj po pločniku. Če na poti ni urejenega pločnika, naj hodi po levi stani ceste. Med letom večkrat opozorite otroke na varnost v cestnem prometu.
- Po Zakonu o varnosti cestnega prometa (80. člen) morajo otroci prvega razreda osnovne šole imeti na poti v šolo ter domov spremstvo. Spremljevalci so lahko tudi otroci stari od 10 do 14 let, če to dovolijo otrokovi starši. Učenci prvih razredov naj okoli vratu nosijo rumene rutice. Če prihajajo ali odhajajo v mraku, naj nosijo svetla odbojna telesa, npr. kresničko.
- Ko otroke pripeljete v šolo z osebnimi avtomobili, vas prosimo, da upoštevate pravila krožnega prometa in vozila parkirate na zgornjem parkirišču

1.4 Otroci sopotniki

Med vožnjo morajo biti osebe v motornem vozilu na vseh sedežih, kjer so vgrajeni varnostni pasovi, pripete na način, ki ga je predvidel proizvajalec vozila glede na konstrukcijo zadrževalnega sistema. Vsak varnostni sedež mora biti preizkušen po zahtevah, ki so predpisane s homologacijo.

Otroci morajo med vožnjo z avtobusom, razen med vožnjo z mestnim avtobusom v naselju, sedeti na sedežih, vgrajenih v vozilu, in biti pripeti z vgrajenimi varnostnimi pasovi. Na sedežih, pred katerimi ni drugega sedeža ali predpisane varnostne pregrade, smejo sedeti le, če so pripeti z vgrajenimi varnostnimi pasovi.

Na motornem kolesu je dovoljeno voziti le osebo, starejšo od 12 let. Za to je potreben poseben potnik, tako da med vožnjo drži noge na posebnih stopalkah. Na kolesu z motorjem lahko otroka, mlajšega od osmih let, vozi le polnoletna oseba. Voznik in potnik na motornem kolesu in kolesu z motorjem morata med vožnjo nositi na glavi pripeto homologirano čelado. Z motornim kolesom (ter s kolesom z motorjem se lahko vozimo le po cestah, namenjenih prometu motornih vozil. Za vožnjo motornega kolesa je poleg drugih pogojev potrebno vozniško dovoljenje kategorije A ter dopolnjena predpisana starost (16 let za vozila kategorije A do 125 ccm in največ 11kW) za kolesa z motorjem pa vozniško dovoljenje kategorije H ter starost 14 let.

1.5 Otroci s kolesom ter kolesom s pomožnim motorjem

Kolo je eno najbolj priljubljenih prevoznih sredstev otrok, saj jim pomeni hkrati igralo in prevozno sredstvo. Kolo je tudi prvo prevozno sredstvo, ki ga otrok lahko vozi sam. Prve spretnosti si pridobijo otroci že pri štirih ali petih letih starosti. Za samostojno vožnjo v prometu pa so sposobni šele ko so stari

okrog 10 let. Kolo je poleg tega tudi eno najbolj okolju in zdravju prijaznih prevoznih sredstev. Svet zato stalno opozarja na ustrezna znanja in opremo kolesarjev.

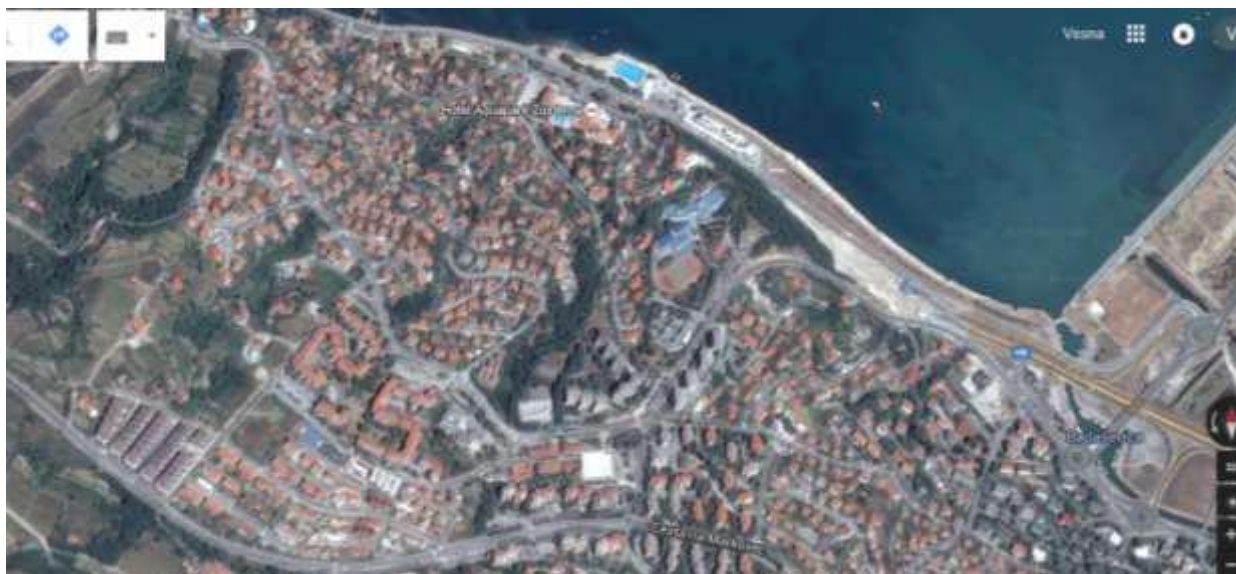
Kolesarski izpit je prvi izpit, ki ga lahko opravi otrok, je prvi pravi dokument, ki otroku daje določeno samostojnost, pravico, da gre sam na cesto ter hkrati odgovornost za varno sodelovanje v prometu. Zato je za otroka na njegovi poti razvoja izredno pomemben!

Otrok do dopolnjenega 14. leta starosti ne sme samostojno voziti kolesa v prometu, če nima kolesarske izkaznice, ki jo pridobi po uspešno opravljenem usposabljanju za vožnjo kolesa.

2 ŠOLSKI OKOLIŠ

Šolski okoliš je opredeljen z Odlokom o ustanovitvi javnega vzgojno izobraževalnega zavoda Osnovna šola Antona Ukmarja Koper in obsega:

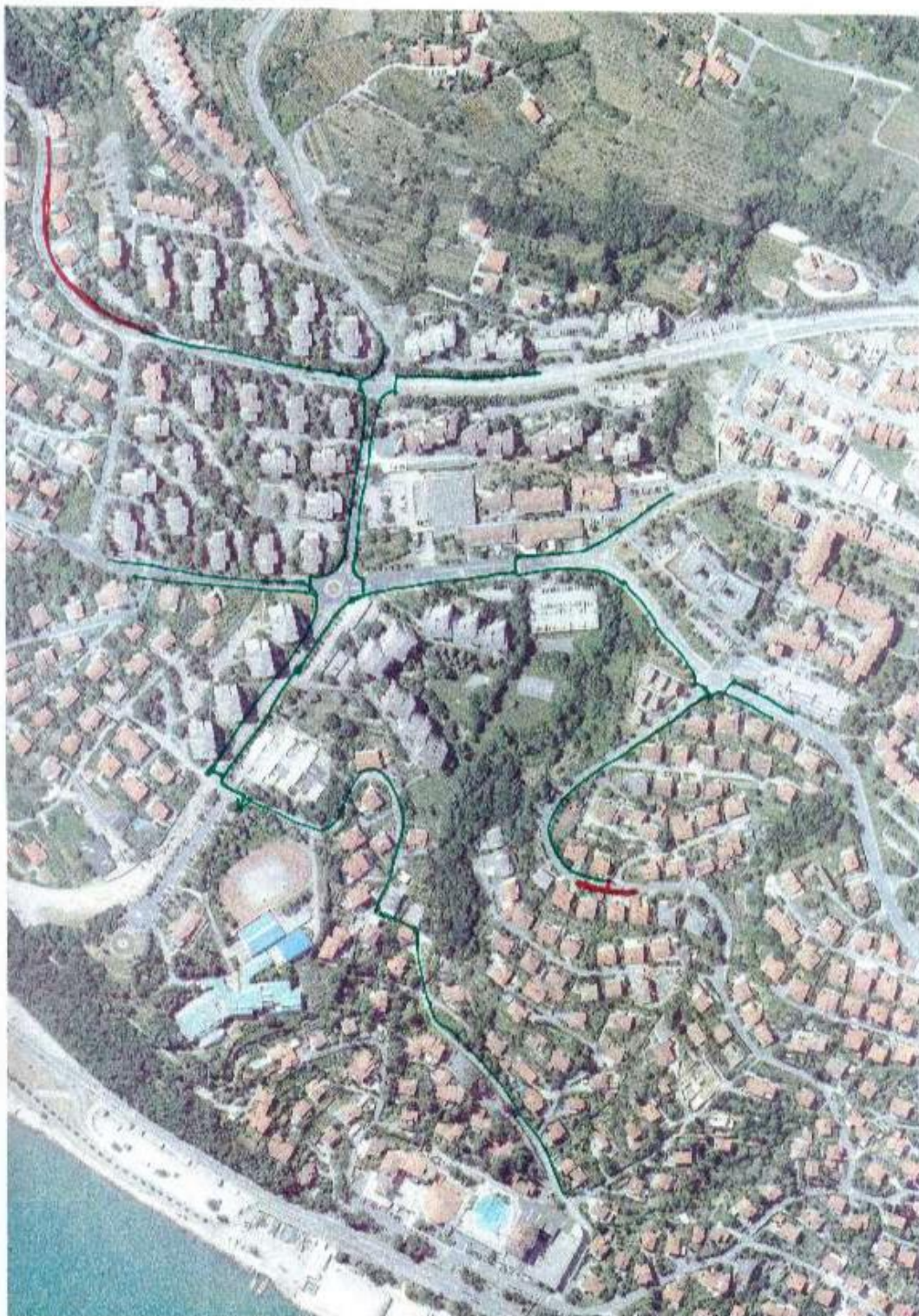
- Območje KS Žusterna,
- KS za Gradom,
- prostorski okoliš 0053 v KS Semedela
 - Cesta na Markovec neparne številke od 35 do 43,
 - Klaričeva ulica parne številke od 2 do 10,
 - Ulica II. Prekomorske brigade neparne številke od 49 do 57 in od 63 do 75,
 - Ulica Milana Spasiča,
 - Ulica Sergeja Mašere 2),
- del KS Semedela in sicer prostorski okoliš 0052
 - Bežkova ulica parne številke od 2 do 14,
 - Erjavčeva ulica neparne številke od 1 do 7 in od 21 do 31,
 - Gradnikova ulica 2,
 - Kraljeva ulica od 1 do 9 ter neparne številke od 11 do 15,
 - Ulica II. Prekomorske brigade parne številke od 38 do 68.
- prostorska okoliša 0147 in 0353 v KS Olmo Prisoje
 - Semedela številke 58 a, od 75 do 81 ter 86,

3 NAČRT ŠOLSKIH POTI - VARNA POT V ŠOLO

Varna šolska pot je eden izmed pogojev za večjo varnost otrok v cestnem prometu. Prometna varnost učencev je predvsem skrb staršev ali zakonitih zastopnikov, ki morajo poskrbeti, da znajo njihovi otroci varno sodelovati v prometu in dokler tega še ne zmorejo, jih spremljati ali jim zagotoviti spremstvo v prometu, tudi na šolskih poteh. Lokalne skupnosti, šole, sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ter drugi strokovni organi in organizacije pa morajo poskrbeti za zagotavljanje pogojev za varno sodelovanje otrok (varne prometne površine, izvajanje prometne vzgoje in drugih preventivnih dejavnosti, vzgojne akcije in pomoč pri prečkanju cest na najnevarnejših mestih na šolskih poteh).

Zakon o varnosti cestnega prometa (Ur.l. 97/05, 91.čl.) pravi, da smejo otroci samostojno sodelovati v prometu šele, ko so se starši oziroma drugi zastopniki otroka prepričali, da so otroci sposobni razumeti nevarnosti v prometu in da so seznanjeni s prometnimi razmerami na prometnih površinah. Otroci morajo imeti na poti v vrtec ali v prvi razred osnovne šole ter domov spremstvo.

3.1 Najbolj varne poti in dovoljeni prehodi

Najbolj primerne, predvsem pa varne so za prihod v šolo in domov ceste in ulice ter prehod označeni z zeleno barvo. Označene poti so opremljene s primerno prometno signalizacijo, imajo dovolj varnih prehodov za pešce in tudi cestne ovire za zmanjšanje hitrosti vozil v naselju.

Ulica Vena Piona

Ulica Vena Piona – križišče pred šolo in semaforiziran prehod za pešce s talno oviro za umirjanje prometa.

Pot v gaj

3.2. Slabše varovana odseka

Oba odseka sta na zemljevidu šolskega okoliša označena z rdečo barvo

Cesta na Markovec – velika in žal pogosto neprilagojena hitrost avtomobilov.

Prehod za pešce na Izletniški poti -

(tukaj se vključujejo učenci iz Podbrežne poti), ki je lociran na nepreglednem ovinku in je prihod učencev iz stopnic zakrit z živo mejo.

3.3 Šolsko parkirišče

Učenci, ki jih starši pripeljejo v šolo z osebnimi avtomobili so v nevarnosti, ko izstopajo, saj starši včasih ustavijo na neprimernih mestih kljub temu, da imamo pred šolo urejeno parkirišče in določeno število parkirnih mest - rezerviranih za starše. Urejeno imamo tudi krožno obračališče.

3.4 Ostalo

Opozorili bi še na odsek Ulice Vena Piona, po katerem vodimo naše učence v Koper (dnevi s posebno vsebino, zdravniški pregledi, tekmovanja,...). Po tem odseku sicer učenci ne prihajajo v šolo. Ko gredo z večjo skupino v Koper (oddelek/razred od 25 – 80 učencev) je hoja po tem odseku zelo neprijetna. Priporočamo, da se tudi na tem odseku postavi varovalna ograja tako, kot na zgornjem odseku Ulice Vena Piona.

Ob slabših vremenskih pogojih priporočamo uporabe Ceste za gradom ali Pot v gaj do Žusterne in nato skozi podhod pod Istrsko cesto ob morju do Kopra.

4 SKRB ZA PROMETNO VARNOST

Vsako leto se sestanemo z občino in občinskim svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Šola še pred začetkom pouka pregleda šolske poti, prometno situacijo v našem okolišu ter na podlagi ugotovitev izpeljejo vse potrebno za večjo varnost otrok. Največkrat je potrebna postavitvev oziroma obnova prometne signalizacije, izvedba različnih tehničnih ukrepov za umirjanje prometa, odstranjevanje ovir za dobro preglednost v križiščih ali pred prehodi za pešce ter izvedba drugih tehničnih ukrepov za večjo varnost pešcev. Sodelujemo s krajevno skupnostjo in društvom upokojencev, ki v prvih šolskih dneh skrbijo za večjo varnost učencev v prometu.

4.1 Preventivne akcije

4.1.1 Prvi šolski teden

Okrepljen nadzor – pooblaščen osebe s svojo prisotnostjo umirjajo promet in izvajajo okrepljen nadzor prometne varnosti otrok v okolici šole.

Dodatna signalizacija za označevanje varnih šolskih poti.

4.1.2 Rumena rutica

Akcija je namenjena prvošolcem in drugošolcem. Poteka skozi vse leto, ob začetku šolskega leta pa še intenzivneje. Učence in starše prvošolcev natančno seznanimo s prometno varnostnim načrtom šole in varnimi potmi v šolo.

4.1.3 Bodi (pre)viden

Z akcijo spodbujamo in navajamo učence k uporabi kresničk in oblačil, torb z odsevniki ob slabi vidljivosti, v mraku in ponoči.

4.1.4 Otrok v avtu

Večina staršev otroke prvega triletja vozi otroke v šolo z osebnim avtomobilom. Starši so tudi s strani razrednika seznanjeni s pomenom uporabe varnostnih sedežev v avtomobilu in dosledno uporabo varnostnih pasov.

4.1.5 Policist Leon svetuje

S projektom učence seznanimo o nevarnostih, s katerimi se lahko srečajo v vsakdanjem življenju in jih poučimo o primernem samozaščitnem oziroma preventivnem ravnanju ter spoštovanju pravil na različnih področjih. Poleg tega povečujemo prepoznavnost vodij policijskega okoliša in okrepimo partnersko sodelovanje med učenci, učitelji in starši ter policijo. V okviru projekta poteka tudi natečaj za najboljši spis, risbo, pesem ali drug avtorski izdelek na različne teme.

4.1.6 Policist – vodja policijskega okoliša

Izvaja določeno izobraževanje, ki se nanaša na prometno varnost učencev in prisostvuje aktivnostim, vodenim s strani šole

Sodeluje pri pripravi na kolesarske izpite, ter je prisoten pri vožnji s kolesi v rednem prometu tako, da umirja promet in po potrebi izvaja policijska pooblastila.

4.1.7 Prometna vzgoja v oddelkih

Vsebine prometne vzgoje se vključuje v vse predmetne skupine, predvsem pa v predmete: okoljska vzgoja, šport, naravoslovje in tehnika, družba, slovenščina, tehnika, fizika.

Na roditeljskem sestanku v začetku šolskega leta opozorimo starše na njihovo vlogo pri prometni vzgoji, saj smo odrasli s svojim ravnanjem v prometu zgled otrokom. Predstavimo prometno varnostni načrt šole in teme iz prometne vzgoje.

Z učenci prvega triletja prehodim prometne poti v okolici šole. Praktično se seznanjajo z ravnanjem na prometno nevarnih mestih. Učence opozorimo na obvezno nošenje odsevih predmetov v slabši vidljivosti, v mraku in ponoči, ko so udeleženi v prometu kot pešci.

Učence na ekskurzijah navajamo na primerno ravnanje v avtobusu in v ostalih prometnih sredstvih.

Ob zaključku šolskega leta opozorimo učence na previdnost v prometu v poletnih mesecih.

4.1.8 Mednarodni teden mobilnosti

V tem obdobju razredniki v vseh triletjih posvetijo razredno uro tej tematiki.

4.2 Šolski izleti in ekskurzije

Šola zagotovi varen prevoz učencev tako, da naroči varno prevozno sredstvo, ki ustreza vsem prometno varnostnim predpisom z izkušenim voznikom in poskrbi za ustrezno število odraslih spremljevalcev. Pri tem upošteva normativ, ki predvideva najmanj enega odraslega spremljevalca na 15 učencev. Spremljevalci poskrbijo, da učenci pravilno in varno uporabljajo prometne površine ter prevozna sredstva. Razporedijo se med učence na čelu, sredini in koncu skupine. Poskrbijo, da učenci med vožnjo ne motijo voznika, sedijo in s svojim vedenjem ne ogrožajo sebe in drugih.

4.3 Kolesarski izpit

Kolo je eno najbolj priljubljenih prevoznih sredstev otrok, saj jim pomeni hkrati igralo in prevozno sredstvo. Kolo je tudi prvo prevozno sredstvo, ki ga otrok lahko vozi sam. Prve spretnosti si pridobijo otroci že pri štirih ali petih letih starosti. Za samostojno vožnjo v prometu pa so sposobni šele ko so stari okrog 10 let. Kolo je poleg tega tudi eno najbolj okolju in zdravju prijaznih prevoznih sredstev. Svet zato stalno opozarja na ustrezna znanja in opremo kolesarjev.

Kolesarski izpit je prvi izpit, ki ga lahko opravi otrok, je prvi pravi dokument, ki otroku daje določeno samostojnost, pravico, da gre sam na cesto ter hkrati odgovornost za varno sodelovanje v prometu. Zato je za otroka na njegovi poti razvoja izredno pomemben!

Otrok do dopolnjenega 14. leta starosti ne sme samostojno voziti kolesa v prometu, če nima kolesarske izkaznice, ki jo pridobi po uspešno opravljenem usposabljanju za vožnjo kolesa.

Program usposabljanja učencev za vožnjo kolesa izvajajo le učitelji, ki so uspešno opravili seminar za izvajalce programa usposabljanja v okviru stalnega strokovnega izpopolnjevanja Zavoda za šolstvo RS. Program usposabljanja otrok za vožnjo kolesa predvideva 3 dele:

- ☐ pridobivanje teoretičnih znanj in preizkus znanja
- ☐ spretnostna vožnja s kolesom po poligonu (spretnostnem in prometnem)
- ☐ praktična vožnja v dejanskem prometu z opravljanjem praktičnega dela kolesarskega izpita

Teoretični del kolesarskega izpita poteka preko [spletnega portala Kolesar](#) z vnaprej pripravljenimi naključno prikazanimi vprašanji glede na posamezna področja CPP ter težavnosti vprašanj. Vsak tako prejme 20 vprašanj, sistem pa avtomatično beleži posameznikov rezultat.

Za organizacijo tekmovanj Kaj več o prometu pa je potrebno kontaktirati AVP – SPV, da mentor ter predstavnik občinskega SPV prejme posebno geslo za vstop v testiranje.

Spretnostni poligon za kolesarje - Otroci se morajo po uspešno opravljenem teoretičnem delu kolesarskega izpita usposobiti tudi v spretnostni vožnji, zato je oblikovan Spretnostni poligon z ovirami, ki simulirajo različne spretnosti potrebne za vožnjo kolesa v dejanskem prometu: zavijanje, vijuganje, vožnja če oviro, po klancu, vožnja z eno roko, vzdrževanje ravnotežja, ustavljanje itd.

Pred vajo na spretnostnem poligonu je potrebno opraviti pregled tehnične brezhibnosti koles na podlagi Zapisnika o pregledu kolesa, otrok tako pridobi nalepko Varo kolo. Otroci morajo tudi na poligonu nujno uporabljati zaščitno kolesarsko čelado.

Otrok mora uspešno zaključiti spretnostni poligon preden se odpravimo z njim v dejanski promet.

Praktična vožnja v prometu - V okviru usposabljanja za vožnjo kolesa morajo otroci opraviti tudi praktično vožnjo v dejanskem prometu in sicer je namenjenih 5 ur na skupino 5 učencev,

ki jih spremlja učitelj. Za traso praktične vožnje v prometu izberite ceste v bližini osnovne šole, upoštevajte tako prometno infrastrukturo z vključevanjem različnih prometnih situacij (kolesarska steza, vožnja po vozišču, semaforizirana križišča, križišča s prednostjo, zavijanje levo-desno itd.), ter seveda upoštevajte varnost otrok (gostota prometa, struktura vozil itd.).

Z uspešno opravljenim kolesarskim izpitom sme otrok samostojno voziti kolo v prometu, seveda pa še ni sposoben dobro obvladovati prometno bolj zahtevnih ali zanj novih situacij. Zato je pomembno, da se starši otrok in učitelji tega zavedajo, ter da otroka vsaj v začetku večkrat spremljajo pri vožnji kolesa.

IZ ZAKONA O VARNOSTI CESTNEGA PROMETA (UR. L. RS, ŠT. 109/2010)

7. člen

(odgovornost staršev, skrbnikov oziroma rejnikov)

(1) Starši, skrbniki ter rejniki so dolžni skrbeti ali izvajati nadzorstvo nad otrokom ali mladoletnikom, ko je ta udeležen v cestnem prometu.

(2) Opustitev dolžne skrbi ali nadzorstva iz prejšnjega odstavka nastopi zlasti tedaj, ko starši, skrbniki oziroma rejniki omogočijo, dovolijo ali dopustijo, da otrok ali mladoletnik ravna v nasprotju s predpisi tega zakona.

31. člen

(območje umirjenega prometa)

(1) V območju umirjenega prometa imajo pešci prednost pred drugimi udeleženci cestnega prometa.

(2) Vozniki morajo v območju umirjenega prometa voziti posebno previdno, še zlasti pa morajo biti pozorni na otroke, ki jim je dovoljena igra v tem območju.

32. člen

(območje za pešce)

(1) V območjih za pešce je dovoljen tudi promet uporabnikov posebnih prevoznih sredstev in kolesarjev oziroma kolesark (v nadaljnjem besedilu: kolesarjev), vendar le tako, da ne ogrožajo pešcev.

(2) V območju za pešce smejo zaradi opravljanja dejavnosti zapeljati vozila nujne medicinske pomoči, gasilska vozila, vozila zaščite in reševanja, vozila policije, vozila vojaške policije, vozila, s katerimi se opravljajo naloge občinskega redarstva, vozila, ki se uporabljajo za vzdrževanje cest in vozila za zbiranje in odvoz odpadkov in vozila, ki jih vozijo vozniki iz prvega odstavka 69. člena tega zakona. Druga vozila smejo zapeljati v območje za pešce le, če je to dovoljeno s predpisano prometno signalizacijo.

33. člen

(varnostni pas)

(1) Med vožnjo morajo biti osebe v motornem vozilu na vseh sedežih, kjer so vgrajeni varnostni pasovi, pripete na način, ki ga je predvidel proizvajalec vozila glede na konstrukcijo zadrževalnega sistema.

(2) Določba prejšnjega odstavka se ne uporablja za avtobuse mestnega potniškega prometa in za avtobuse, ki imajo stojišča, na katerih osebe stojijo.

(3) Varnostnega pasu ni treba uporabljati osebi iz prvega odstavka tega člena, ki z veljavnim zdravniškim potrdilom dokaže, da pasu zaradi zdravstvenih razlogov ne more uporabljati.

(4) Varnostnega pasu ni treba uporabljati osebam na zadnjih sedežih v vozilih policije in vojaške policije, če uporaba varnostnega pasu onemogoča izvajanje uradnih nalog.

2. Posebni ukrepi za varno udeležbo v cestnem prometu

34. člen

(zaščitna čelada)

(1) Voznik in potnik na mopedu, lahkem štirikolesu, motornem kolesu, trikolesu in štirikolesu brez zaprte kabine mora med vožnjo nositi na glavi ustrezno pripeto homologirano zaščitno motoristično čelado.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka zaščitne čelade ni treba uporabljati vozniku in potniku na vozilu z vgrajenim zadrževalnim sistemom, ki izpolnjuje pogoje, predpisane s posebnim predpisom, kadar uporabljata v vozilo vgrajeni zadrževalni sistem.

(3) Otrok mora imeti med vožnjo kolesa ustrezno pripeto zaščitno kolesarsko čelado. Enako velja tudi takrat, kadar se vozi na kolesu kot potnik.

35. člen

(prepoved uporabe naprav ali opreme, ki zmanjšujejo voznikovo slušno ali vidno zaznavanje ali zmožnost obvladovanja vozila)

(1) Voznik in učitelj vožnje med vožnjo ne sme uporabljati opreme ali naprav na način, ki bi zmanjševale njegovo slušno ali vidno zaznavanje ali zmožnost obvladovanja vozila (maska, slušalke, telefon itd.).

(2) Voznik med vožnjo ne sme poslušati radia ali drugih zvočnih naprav s takšno glasnostjo, ki mu onemogoča normalno slušno zaznavanje v cestnem prometu.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena sme voznik, razen kandidat za voznika, ki ga učitelj vožnje uči vožnje motornega vozila, kandidat za voznika, ki vozi osebni avtomobil, v spremstvu spremljevalca, učitelj vožnje ter spremljevalec, med vožnjo telefonirati, vendar le ob uporabi naprave za prostoročno telefoniranje. Pri opravljanju nalog, potrebnih za reševanje življenja ali premoženja, preprečitev ali odpravo velike materialne škode, preprečitev ali odpravo onesnaženja okolja in nalog policije ter vojaške policije, je med vožnjo dovoljena uporaba radijske postaje.

41. člen

(vožnja z vozilom na prehodu za pešce)

(1) Na prehodu za pešce, na katerem promet ni urejen s svetlobnimi prometnimi znaki ali ga ne ureja pooblaščen uradna oseba, morajo vozniki in drugi udeleženci cestnega prometa omogočiti pešcem varno prečkanje vozišča, ki so na prehodu ali stopajo nanj.

(2) Določba prejšnjega odstavka tega člena se uporablja tudi na prehodu za pešce na kolesarski stezi ali drugi prometni površini.

46. člen

(najvišje dovoljene hitrosti)

(1) Najvišja dovoljena hitrost vozila je:

1. na cestah v naselju 50 km/h;
2. v območju omejene hitrosti 30 km/h;
3. v območju umirjenega prometa in v območju za pešce 10 km/h.

IX. VARSTVO UDELEŽENCEV CESTNEGA PROMETA

83. člen

(udeležba pešcev v cestnem prometu)

- (1) Pešci morajo uporabljati prometne površine, namenjene hoji pešcev.
- (2) Če na vozišču ali ob njem ni pasu za pešce, pešpoti ali pločnika, je pa kolesarska pot ali steza, smejo hoditi pešci po kolesarski poti ali stezi, vendar tako, da ne ovirajo kolesarjev in voznikov koles s pomožnim motorjem.
- (3) Pešec ne sme hoditi po vozišču ali se zadrževati na njem, prav tako ne sme nanj nenadoma stopiti.
- (4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka smejo hoditi pešci po vozišču tam, kjer ni pločnika, pešpoti ali kolesarske steze. Pešci morajo hoditi ob levem robu vozišča v smeri hoje.
- (5) Izjemoma lahko pešci hodijo po desni strani vozišča v smeri hoje, kjer je to zanje varneje (nepregledni ovinek, ovira na vozišču ipd.).
- (6) Pešec, ki potiska enosledno vozilo, ročni voziček ali drugo prevozno sredstvo in organizirana skupina pešcev, mora v primeru, ko ni mogoče uporabljati prometne površine namenjene hoji pešcev, hoditi ob desnem robu vozišča v smeri hoje. Pešec, ki potiska ob sebi enosledno vozilo, ga mora voditi na svoji levi strani. Določba velja tudi za osebo, ki se vozi v invalidskem vozičku.
- (7) Pešec mora prečkati vozišče na prehodu za pešce, če je ta oddaljen od njega manj kot 100 metrov. Pešec ne sme prečkati vozišča zunaj prehoda za pešce, če sta smerni vozišči fizično ločeni ali ju loči neprekinjena ločilna črta.
- (8) Pešec mora prečkati vozišče brez ustavljanja in po najkrajši poti. Preden stopi na vozišče, se mora prepričati, če to lahko varno stori.

84. člen

(označitev pešcev)

- (1) Pešec, ki vleče ali potiska po vozišču ročni voziček ali se vozi po vozišču v invalidskem vozičku, mora imeti ponoči in ob zmanjšani vidljivosti na vozičku prižgano najmanj eno svetilko, ki oddaja belo svetlobo, pritrjeno na levi strani, ki mora biti vidna od spredaj in zadaj. Svetloba svetilke ne sme slepiti drugih udeležencev v cestnem prometu.
- (2) Pešec, ki ponoči hodi zunaj naselja ali v neosvetljenem naselju, kjer ni pločnika ali pešpoti, po vozišču ali tik ob njem, mora nositi na vidnem mestu na strani, ki je obrnjena proti vozišču, svetilko, ki oddaja belo svetlobo, ki je vidna s sprednje in zadnje strani ali odsevni telovnik živo rumene ali oranžne barve z vdelanimi odsevnimi trakovi bele barve, ali odsevník iz drugega odstavka 87. člena tega zakona.
- (3) Ne glede na prejšnji odstavek mora organizirana skupina pešcev, ki hodi ponoči zunaj naselja ali v neosvetljenem naselju po vozišču, uporabljati na začetku in na koncu skupine najmanj po eno svetilko, ki oddaja belo svetlobo. Svetilke morajo biti nameščene tako, da jih lahko drugi udeleženci cestnega prometa pravočasno opazijo.

87. člen

(varstvo otrok)

(1) Otroci morajo biti kot udeleženci v cestnem prometu deležni posebne pozornosti in pomoči vseh drugih udeležencev.

(2) Otroci morajo ponoči ali ob zmanjšani vidljivosti med hojo po cesti nositi na vidnem mestu na strani, ki je obrnjena proti vozišču, odsevnik, ki ne sme biti rdeče barve in katerega odsevna površina na vsaki strani meri najmanj 20 cm².

(3) Učenci prvega in drugega razreda osnovne šole morajo na poti v šolo in iz nje nositi poleg odsevnika iz prejšnjega odstavka tudi rumeno rutico, nameščeno okoli vratu.

(4) Kadar je treba poskrbeti za varnost otrok, posebno če se pričakuje večje število otrok na enem mestu (prihod ali odhod iz šole, vrtca ipd.), lahko šole, organizirane skupine staršev, organizacije za varnost cestnega prometa, ustanove, društva ali druge institucije organizirajo in izvajajo varstvo otrok v cestnem prometu.

(5) Pri varovanju otrok iz prejšnjega odstavka na prehodu za pešce mora biti oseba, ki varuje otroke pri prečkanju vozišča, stara najmanj 21 let. Oblečena mora biti v oblačila živo rumene barve z vdelenimi odsevnimi trakovi bele barve, pri varovanju pa mora uporabljati predpisani, obojestransko označeni prometni znak "Ustavi!", s katerim ustavi prometni tok vozil in omogoči otrokom varno prečkanje vozišča.

(6) Voznik mora na znak iz prejšnjega odstavka ustaviti vozilo pred prehodom za pešce in pustiti otroke mimo.

(7) Otroci morajo imeti na poti v vrtec in prvi razred osnovne šole ter domov spremstvo polnoletne osebe. Spremljevalci so lahko tudi otroci, starejši od 10 let in mladoletniki, če to dovolijo starši, skrbniki oziroma rejniki otroka. Otroci, ki obiskujejo prvi razred osnovne šole, lahko prihajajo v območju umirjenega prometa in v območju za pešce v šolo tudi brez spremstva, če to dovolijo starši, skrbniki oziroma rejniki.

(8) Otroci smejo samostojno sodelovati v cestnem prometu šele, ko se starši, skrbniki oziroma rejniki prepričajo, da so otroci sposobni razumeti nevarnosti v prometu in da so seznanjeni s prometnimi razmerami na prometnih površinah, kjer se srečujejo s cestnim prometom.

(9) O kršitvi določb tega zakona, ki jo stori otrok ali mladoletnik, mora pooblaščen uradna oseba obvestiti njegove starše, skrbnike oziroma rejnike.

88. člen

(prevoz oseb)

(1) V motornem in priklopnem vozilu ali na njem se sme voziti le toliko oseb, kolikor je v vozilu sedežev oziroma stojišč, na način, ki ga je določil proizvajalec vozila.

(2) V bivalnem in lahkem priklopniku ni dovoljeno prevažati oseb.

(3) Voznik sme v avtobusu, ki v prometnem dovoljenju nima vpisanih stojišč, voziti le toliko oseb, kolikor ima vozilo vgrajenih sedežev. Potniki morajo med vožnjo sedeti na sedežih, vgrajenih v vozilu.

(4) Voznik ne sme pričeti z vožnjo avtobusa, dokler potniki niso varno vstopili oziroma izstopili, in dokler vrata avtobusa niso zaprta.

(5) Na delovnem vozilu, ki ima prigrajena stojišča ali sedeže, se sme voziti le toliko oseb, kolikor je teh stojišč ali sedežev. Na delovnem vozilu v cestnem prometu mora biti v takem primeru prižgana rumena utripajoča luč.

(6) V bivalnem vozilu se sme voziti le toliko oseb, kolikor je v prometnem dovoljenju vpisanih sedežev. Potniki morajo med vožnjo sedeti na sedežih.

(7) Na sedežu poleg voznika ni dovoljeno voziti osebe, ki je očitno pod vplivom alkohola, mamil ali psihoaktivnih zdravil.

(8) Na tovornem vozilu oziroma na priklopnem vozilu, ki ga vleče traktor, se sme voziti v prostoru za tovor največ pet oseb, ki so potrebne za nalaganje oziroma razlaganje tovora.

(9) Osebe, ki se vozijo v vozilih iz petega ali osmega odstavka tega člena, ne smejo biti očitno pod vplivom alkohola, mamil ali psihoaktivnih zdravil.

(10) Osebe iz osmega odstavka tega člena ne smejo v vozilu stati, sedeti na stranicah tovrnega prostora ali na nestabilnem oziroma nepritrjenem tovoru, kot tudi ne na tovoru, ki presega višino stranic tovrnega prostora.

(11) Na tovornem vozilu, ki nima stranic tovrnega prostora, in na prekucniku ni dovoljeno voziti oseb.

(12) Na traktorju in delovnem stroju se sme poleg voznika voziti druga oseba le, če je v ta namen na njem vgrajen sedež za prevoz oseb, ki je vpisan v prometnem dovoljenju. Otrok, mlajši od enega leta in pol, se na traktorju ali na delovnem stroju ne sme prevažati.

(13) Na traktorskem priključku, na priključku delovnega stroja ali motokultivatorja ni dovoljeno prevažati osebe.

(14) Med vožnjo v motornem vozilu z vgrajenim zadrževalnim sistemom mora biti otrok, manjši od 150 cm, zavarovan z zadrževalnim sistemom, ki je primeren otrokovi telesni masi. V motornem vozilu, ki ni opremljen z zadrževalnim sistemom, ni dovoljeno prevažati otrok, mlajših od treh let, otroci starejši od treh let in manjši od 150 cm pa se smejo prevažati le na sedežih, ki niso prednji sedeži. Otrok ni dovoljeno prevažati v nazaj obrnjenem zadrževalnem sistemu v sedežu za potnike, zaščitenem s prednjo zračno blazino, razen če je zračna blazina deaktivirana mehanično.

(15) Voznik začetnik ne sme voziti vozila, s katerim se opravlja javni prevoz potnikov ali prevoz oseb za lastne potrebe.

(16) Pri opravljanju nalog policije lahko policist opravlja prevoz oseb z vozilom policije tako, da mu ni treba upoštevati določb tega člena, vendar pri tem ne sme ogrožati potnikov ali drugih udeležencev cestnega prometa ali njihovega premoženja.

89. člen

(prepoved prevoza oseb)

(1) Vozilo, s katerim se lahko poleg voznika prevaža več kot osem oseb, sme voziti oseba, ki:

– v zadnjih treh letih ni bila pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje povzročitve prometne nesreče iz malomarnosti, ki ima za posledico smrt ene ali več oseb, ali za kaznivo dejanje zapustitve poškodovanca v prometni nesreči brez pomoči;

– v evidenci nima več kot 7 kazenskih točk v cestnem prometu.

(2) Oseba, zaposlena kot voznik vozila iz prejšnjega odstavka ali ki vozi takšno vozilo pri opravljanju svojega poklica, mora najkasneje v roku 8 dni po pravnomočnosti odločbe iz prejšnjega odstavka pisno obvestiti delodajalca, pri katerem je zaposlena, o neizpolnjevanju katerega koli pogoja iz prejšnjega odstavka.

(3) Delodajalci, ki uporabljajo vozila iz prvega odstavka tega člena, so dolžni za vse svoje voznike, ki vozijo ta vozila, preden jih odredijo na vožnjo preveriti, če izpolnjujejo pogoje, predpisane v prvem odstavku. Organi, ki vodijo evidence podatkov iz prvega odstavka tega člena, jim morajo na njihovo zahtevo brezplačno posredovati te podatke.

90. člen

(prevoz skupine otrok)

(1) Skupino otrok je dovoljeno prevažati le z motornim vozilom, ki poleg splošnih pogojev, predpisanih v tem zakonu in zakonu, ki ureja motorna vozila, izpolnjuje tudi druge predpisane posebne pogoje.

(2) Skupino otrok, ki se prevaža z avtobusom, mora, razen pri prevozu v šolo in iz šole v posebnem linijskem prevozu, spremljati najmanj en spremljevalec (učitelj, vzgojitelj, trener ipd.), star najmanj 21 let, ki skrbi za varnost otrok pri vstopanju v vozilo in izstopanju iz njega ter za red in varnost otrok v avtobusu.

(3) Otroci morajo med vožnjo z avtobusom, razen med vožnjo z mestnim avtobusom v naselju, sedeti na sedežih, vgrajenih v vozilu, in biti pripeti z vgrajenimi varnostnimi pasovi. Na sedežih, pred katerimi ni drugega sedeža ali predpisane varnostne pregrade, smejo sedeti le, če so pripeti z vgrajenimi varnostnimi pasovi.

(4) Skupino otrok sme prevažati z osebnim avtomobilom voznik, ki ima najmanj tri leta vozniško dovoljenje za vožnjo motornega vozila kategorije B, z avtobusom pa voznik, ki najmanj eno leto poklicno vozi avtobus ustrezne kategorije (D1 ali D). Voznik, ki poklicno vozi avtobus kategorije D manj kot eno leto, sme prevažati skupino otrok z avtobusom, če je pred tem najmanj dve leti poklicno vozil motorna vozila kategorije C. Voznik, ki poklicno vozi avtobus kategorije D1 manj kot eno leto, sme prevažati skupino otrok z avtobusom, ki nima več kot 16 sedežev, če je pred tem najmanj dve leti poklicno vozil motorna vozila kategorije B.

(5) Poklicne voznike izkušnje iz prejšnjega odstavka dokazuje voznik s potrdilom o poklicnih voznških izkušnjah, ki ga izda pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, pri katerem je voznik zaposlen oziroma pri katerem je pridobil predpisane voznške izkušnje. Potrdilo o poklicnih voznških izkušnjah se izda na posebnem predpisanem obrazcu.

(6) Voznik ne sme v delovnem dnevu, v katerem prevaža skupino otrok, opravljati del, ki bi lahko vplivala na njegovo zmožnost varnega upravljanja motornega vozila.

(7) Če naročnik prevoza oziroma njegov predstavnik sumi, da je voznik v takšnem psihofizičnem stanju, da ne zmore varno voziti, sme policiji predlagati, da pred začetkom ali nadaljevanjem vožnje policist preveri njegovo psihofizično stanje.

(8) Vozilo, s katerim se prevaža skupina otrok, mora biti predpisano označeno. Predpisano označeno mora biti tudi vozilo s katerim se opravlja posebni linijski prevoz šoloobveznih otrok, in sicer ves čas prevoza in ne glede na število otrok v vozilu.

91. člen

(vstopanje in izstopanje potnikov)

(1) Mimo avtobusa ali avtotaksi vozila, ustavljenega na zaznamovanem mestu na vozišču ali na zaznamovani niši, ki je rezervirana za avtobuse ali avtotaksi vozila, morajo vozniki voziti tako, da je zagotovljena varnost pešcev. Če potniki vstopajo ali izstopajo, je treba voziti mimo z zmanjšano hitrostjo in posebno previdno.

(2) Avtobusu je treba v naselju omogočiti speljevanje s postajališča, ko voznik to nakaže s predpisanim znakom. Da bi mu to omogočili, morajo drugi udeleženci cestnega prometa zmanjšati hitrost in, če je potrebno, tudi ustaviti. Voznik avtobusa sme dati znak, da bo odpeljal s postajališča, šele ko zapre vrata in je pripravljen za vključitev v cestni promet. V promet se sme vključiti le, če s tem ne ogroža drugih udeležencev cestnega prometa.

(3) Mimo vozila, ustavljenega na cesti zunaj vozišča, ki je posebej označeno za prevoz skupine otrok in ima vključene varnostne utripalke, ker otroci vstopajo ali izstopajo, je voznik dolžan voziti z zmanjšano hitrostjo in posebno previdno ter po potrebi vozilo ustaviti.

(4) Kadar je vozilo, ki je posebej označeno za prevoz skupine otrok in ima vključene varnostne utripalke, ker otroci vstopajo ali izstopajo, ustavljeno na smernem vozišču, vožnja mimo za vozila, ki vozijo po istem smernem vozišču, ni dovoljena, vozniki vozil, ki vozijo mimo po smernem vozišču za vožnjo v nasprotni smeri, pa morajo voziti z zmanjšano hitrostjo in posebno previdno ter po potrebi vozilo ustaviti.